

**ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
«ТОВАРИСТВО ОФТАЛЬМОЛОГІВ УКРАЇНИ»**

«СХВАЛЕНО»

Правлінням ГО «ТОУ»,

Протокол № 2

«17» грудня 2021 р.

ПОЛОЖЕННЯ

Громадської організації «Товариство офтальмологів України»
про оцінку заходів безперервного професійного розвитку на ознаки академічної
доброчесності та дотримання принципів доказової медицини

1. Загальні положення

1.1. Положення про оцінку заходів безперервного професійного розвитку на дотримання академічної доброчесності та принципів доказової медицини (далі - Положення) в Громадській організації «Товариство офтальмологів України» (далі - ТОУ) містить порядок оцінки заходів безперервного професійного розвитку (далі-заходи БПР) на дотримання академічної доброчесності та принципів доказової медицини, виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності та принципів доказової медицини; процедуру прийняття рішення про встановлення фактів порушення академічної доброчесності та принципів доказової медицини; процедури притягнення до академічної відповідальності учасників освітніх заходів БПР, а також оскарження рішень про встановлення порушень академічної доброчесності та принципів доказової медицини.

1.2. Положення є елементом системи сприяння дотриманню принципів академічної доброчесності та принципів доказової медицини в ТОУ при провадженні заходів БПР.

1.3. Базові нормативні документи: Положення базується на Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про запобігання корупції», Цивільного Кодексу України, Етичного кодексу Вченого України, Положенні про систему безперервного професійного розвитку медичних та фармацевтичних працівників, Статуті ТОУ, Положенні про академічну доброчесність та етику академічних відносин в ТОУ, Положенні про організацію освітнього процесу та методологію оцінювання набутих знань, компетентностей та практичних навичок працівників сфери охорони здоров'я та інших нормативно-правових актах чинного законодавства України та організаційно-розпорядчих документів ТОУ.

1.4. Положення визначає загальні принципи, підходи та відповідальність за недоброчесну поведінку учасників освітнього процесу під час навчання, викладання, провадження методичної, наукової, творчої діяльності в рамках проведення заходів БПР. Воно спрямоване на забезпечення честі, гідності, взаємної поваги і довіри, рівноправності та толерантності усіх учасників освітнього процесу шляхом дотримання принципів та загальноприйнятих норм щодо етичної поведінки усіма науково-педагогічними працівниками, здобувачами освіти, а також іншими особами, які навчаються на базі ТОУ на умовах цивільно-правових та інших угод.

1.5. Основні визначення та терміни.

- бал безперервного професійного розвитку - одиниця вимірювання здобутих теоретичних знань та практичних навичок у процесі здійснення безперервного професійного розвитку;

- безперервний професійний розвиток працівників сфери охорони здоров'я (далі - БПР) - безперервний процес навчання та вдосконалення професійних компетентностей працівників сфери охорони здоров'я, що дає їм змогу підтримувати або підвищувати рівень професійної діяльності відповідно до потреб сфери охорони здоров'я;

- електронна система безперервного професійного розвитку працівників сфери охорони здоров'я (далі - система) - електронна автоматизована інформаційно-телекомунікаційна система, що включає інформаційні технології і технічні засоби, призначена для зберігання, обліку та використання даних та іншої інформації щодо безперервного професійного розвитку працівників сфери охорони здоров'я;

- заходи безперервного професійного розвитку (далі-заходи БПР) - освітні заходи медичного спрямування, метою яких є підтримання або підвищення рівня професіоналізму і розвиток індивідуальної медичної практики для задоволення потреб пацієнтів та оптимізації функціонування сфери охорони здоров'я;

- конфлікт інтересів - суперечність між приватним інтересом особи та її інтересом, пов'язаним із проведенням заходів безперервного професійного розвитку, що впливає на об'єктивність організації та змісту таких заходів;

- провайдери заходів безперервного професійного розвитку (далі-провайдери) - юридичні особи, які провадять діяльність з організації та проведення заходів безперервного професійного розвитку;

- доказова медицина (далі-ДМ) (evidence-based medicine) – розділ клінічної медицини, заснований на доказах, який передбачає пошук, порівняння, аналіз та втілення в практику отриманих доказів для використання в інтересах пацієнтів. ДМ передбачає використання найсучасніших доказів ефективності та безпечності діагностичних, профілактичних чи лікувальних заходів, отриманих під час проведення рандомізованих контрольованих клінічних досліджень, для прийняття клінічного рішення про їх застосування щодо кожного пацієнта. Найявні докази піддаються пошуку, порівнянню, узагальненню та широкому розповсюдженню для використання в інтересах пацієнтів;

1.6. Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових досягнень.

Академічна доброчесність передбачає дотримання правил посилання на джерела інформації у випадку використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання вимог про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну науково-педагогічну діяльність; контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами вищої освіти; об'єктивне оцінювання результатів навчання.

Дотримання академічної доброчесності передбачає: посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела

використаної інформації та власну науково-педагогічну діяльність; контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти; об'єктивне оцінювання результатів навчання.

Закон України «Про освіту» формами академічної недоброчесності вважає плагіат, самоплагіат, фабрикацію, фальсифікацію, списування, обман, хабарництво та необ'єктивне оцінювання:

- Академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства.

- Самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів.

- Фабрикація – вигадкування даних або фактів, що використовуються в освітньому процесі чи наукових дослідженнях.

- Фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень.

- Списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання.

- Обман – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої та наукової (творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування.

- Хабарництво – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі.

- Необ'єктивне оцінювання – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

1.7. Поняття та принципи етики академічних взаємовідносин.

Згідно до публікації Ради Європи «Етична поведінка учасників освітнього процесу» принципи етичних відносин учасників навчального процесу полягають у:

- Integrity — суцільна відданість індивідів та усієї інституції моральним принципам та стандартам, які створюють бар'єр для недоброчесності.

- Чесність — систематичне уникнення шахрайства, обману, крадіжок та будь-якої безчесної поведінки.

- Правда — необмежене прагнення до істини, вільне та відкрите поширення

знань та їх вдосконалення (збагачення).

- Прозорість — доступність та відкритість інформації, правил, планів, процесів та дій, які передбачають, що працівники зобов'язані діяти відкрито, передбачувано та зрозуміло задля просування власної підзвітності та залученості учасників освітнього процесу.

- Повага до інших — повага до гідності інших, їхнього фізичного та психічного здоров'я, на благо колегіальності та співпраці з іншими учасниками освітнього процесу.

- Довіра — усі учасники освітнього процесу мають впевненість в чесності та integrity один одного та можуть покластись один на одного.

- Підзвітність — учасники освітнього процесу належним чином використовують делеговані їм повноваження.

- Справедливість — неупереджене, однакове ставлення до усіх учасників освітнього процесу, позбавлене дискримінації та нечесності.

- Рівність та соціальна справедливість — рівний доступ до освіти незалежно від раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, гендерної ідентичності, сексуальної орієнтації, етнічного, соціального, національного походження, стану здоров'я, інвалідності.

- Демократичне управління — управління системою вищої освіти та установитетом повинні базуватись на залученні усіх відповідних учасників освітнього процесу та етичному виконанні своїх повноважень керівництвом на різних ланках.

- Якісна освіта — усі учасники віддані ідеї досягнення найвищої можливої якості освіти.

- Самовдосконалення та вдосконалення системи — учасники освітнього процесу визнають важливість та докладають максимальних зусиль до постійного вдосконалення освітньої системи, зокрема через власний професійний розвиток.

- Інституційна автономія — визнання потреби у відповідній самостійності установи задля уникнення надмірного централізованого політичного контролю за освітньою системою.

- Міжнародна співпраця — усі учасники освітнього процесу визнають важливість міжнародної колаборації в освіті.

- Етичні принципи поширюються на всіх учасників освітнього процесу з врахуванням певних особливостей.

1.8. Положення розміщується на офіційному сайті ТООУ.

2. Порядок оцінки заходів безперервного професійного розвитку на дотримання академічної доброчесності та принципів доказової медицини, виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності та дотримання принципів доказової медицини

З метою попередження недотримання принципів етичної поведінки, а також випадків порушень академічної доброчесності та принципів доказової медицини ТООУ обов'язково інформує учасників освітнього процесу про необхідність дотримання принципів та норм академічної чесності, професійної етики під час подання матеріалів на відповідний захід БПР.

Перевірка дотримання принципів академічної доброчесності та доказової

медицини під час підготовки навчальних матеріалів та проведення заходів БПР можлива тільки на етапі до початку заходу БПР. Таку перевірку здійснює уповноважений на це представник ТООУ. Перевірка всіх видів робіт на наявність ознак академічного плагіату обов'язково передує всім іншим процедурам розгляду.

Перевірка всіх видів робіт проводиться за допомогою програмно-технічних засобів, які дозволяють згенерувати звіт за результатами перевірки зі встановленням факту наявності чи відсутності текстових та/або ілюстративних запозичень. У разі, якщо за результатами відповідного аналізу звіту перевірки роботи на наявність ознак академічного плагіату встановлено коректність посилань на першоджерело для текстових та/або ілюстративних запозичень, то робота (залежно від її типу) допускається до розгляду та вважається такою, що пройшла внутрішнє рецензування.

Автор та/або розробник навчального контенту, долучаючись до заходу БПР, гарантує унікальність та автентичність пропонованих матеріалів, а також несе персональну відповідальність за недопущення плагіату та інших форм порушення принципів академічної доброчесності.

У разі виявлення фактів порушення академічної доброчесності та недотримання принципів доказової медицини чи викрадення освітнього контенту, що суперечить таким принципам, будь-який учасник заходу БПР може звернутися до представника ТООУ зі скаргою чи із фото- або аудіодоказами відповідного порушення. ТООУ зобов'язаний упродовж 48 годин після надходження відповідної скарги призначити відповідальних осіб за перевірку отриманих фактів: наказом голови ТООУ створюється одноразово сформована Комісія з академічної доброчесності етики та управління конфліктами ТООУ.

Комісія протягом 3 робочих днів вивчає матеріали заходу БПР й готує висновок щодо дотримання академічної доброчесності та принципів доказової медицини.

Засідання вважається правомірним у разі, якщо участь у його роботі беруть не менше двох третин членів Комісії. Рішення Комісії вважається прийнятим, якщо воно підтримано простою більшістю голосів її членів відкритим голосуванням. Протокол засідання Комісії підписується головою та секретарем Комісії.

3. Прийняття рішення за результатами розгляду матеріалів БПР на дотримання принципів академічної доброчесності та доказової медицини

3.1. На засіданні Комісії можуть бути прийняті такі рішення:

- Рекомендувати до проведення заходів БПР
- Усунути зауваження щодо дотримання принципів академічної доброчесності та доказової медицини
- Не рекомендувати до проведення заходів БПР.

3.2. За рішення «Усунути зауваження щодо дотримання принципів академічної

доброчесності та доказової медицини» матеріали БПР розглядаються на засіданні Комісії повторно.

4. Притягнення до академічної відповідальності учасників освітніх заходів БПР.

4.1. Виявлені факти порушення та ігнорування принципів академічної доброчесності та доказової медицини розглядаються Комісією з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами ТОУ.

4.2. За порушення академічної доброчесності та етики академічних відносин застосовуються відповідні заходи відповідальності згідно з вимогами чинного законодавства України, а також нормативних документів ТОУ.

4.3. Учасники заходу БПР можуть бути притягнуті до такої відповідальності:

- позбавлення права участі у заходах БПР;
- проведення додаткової перевірки на наявність ознак академічного плагіату всіх робіт, автором яких є порушник;
- заборона представництва ТОУ у будь-яких заходах БПР на певний період.

5. Оскарження рішень про встановлення порушень академічної доброчесності та дотримання принципів доказової медицини

5.1 Оскаржити рішення Комісії за розглядом матеріалів БПР можна протягом трьох робочих днів з моменту оприлюднення рішення Комісії.

5.2 Порядок подання та розгляду апеляційної скарги:

5.2.1. апеляційна скарга учасника заходу БПР подається у письмовій формі на ім'я голови Комісії з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами ТОУ;

5.2.2. у скарзі необхідно зазначити: прізвище, ім'я, по батькові; усі контактні дані; предмет оскарження; у чому полягає неправомірність рішення з обґрунтуванням і відповідними запереченнями; клопотання особи, яка подала скаргу; перелік документів та інших матеріалів, що додаються до скарги;

5.2.3. апеляційна скарга подається особисто або представником. До апеляційної скарги, поданої представником, має бути додана довіреність або інший документ, що посвідчує повноваження представника;

5.2.4. апеляційну скаргу має бути розглянуто протягом трьох робочих днів від дня її подання;

5.2.5. розгляд апеляційних скарг відбувається відкрито, у присутності заявника та (або) його представника. Відсутність заявника та (або) його представника, яких було повідомлено про час та місце засідання, не може бути перешкодою розгляду апеляційної скарги;

5.2.6. рішення Комісії з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами ТОУ ухвалюється за відсутності осіб, які не належать до складу Комісії

5.2.7. за результатом розгляду скарги Комісія може ухвалити такі варіанти рішень:

- задовольнити скаргу та скасувати рішення Комісії;

- відмовити у задоволенні апеляційної скарги.

5.2.8. рішення Комісією з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами ТОО оформлюються у вигляді протоколу засідання, який підписується головою комісії та секретарем, і набувають чинності з моменту їх ухвалення. У протоколі мають бути доводи, на підставі яких Комісія ухвалила рішення. Копія протоколу надсилається здобувачу освіти або його представнику.

6. Прикінцеві положення

6.1. Положення оприлюднюється на сайті Товариства та є невід'ємною складовою системи забезпечення якості заходів БПР.

6.2. Положення підлягає перегляду та доопрацюванню, відповідно до змін нормативної бази України у сфері вищої освіти тощо.

Президент
Громадської організації
«Товариство офтальмологів
України»
член-кореспондент НАМН
України,
д.м.н., професор

Н.В.Пасечнікова

Відповідальний секретар

A handwritten signature in blue ink, likely belonging to V.V. Mirnenko.

В.В. Мирненко